

Feltárni, ami bennem van

Jámbor Ferencz művészetéről

Aki nemrégiben a nagyváradi Moszkva Kávézóban járt, a klubban kiállított képzőművészeti alkotásokat alaposabban megszemlélve Jámbor Ferencz nagyszalontai képzőművész és dizájnér elvarázsolt világába csöppenhetett bele.

Jámbor Ferencz alkotásai mindig érdekes, összetett mondandóval, üzenettel bírnak, lett légyen szó festményről, grafikáról, kollázsról. Nagy hatással volt rá a dadaizmus, vallja: szinte minden kortárs művészet abból indult ki. Néhány éve visszavonultan alkot szülővárosában, Nagyszalontán. Nem mutatkozik meg úton-útfélen, nincs havonta kiállítása, ám alkotásai föllelhetők a különféle internetes közösségi oldalakon, platformokon, néhány művészeti portálon is, mindig akad mesélője a világról, a saját érzelmeiről. Ha címszavakban kellene jellemezni műveit, ezeket sorolnám föl: sokrétűség, gazdag szimbolika, titokzatosság, néha szürrealista és/vagy mágikus realista motívumok, hangulatok elegye, egy kis társadalomkritika, szofisztikált humor, csipetnyi misztikum és nem utolsósorban eredetiség, kísérletezőkedv.

2024 októberében a váradi Moszkva Kávézóban nyílt egyéni kiállítása. Rég nem volt önálló tárlata Váradon, meg másutt sem. Reméljük, a következő-

re kevesebbet kell majd várni. Összel néhány héten át meg lehetett tekinteni a Szilágyi Dezső utcai klub termeiben Jámbor kompozícióit, grafikákat, festményeket és kollázsokat. A vernisszázson a szintén szalontai Székely Ervin, volt újságíró, politikus mondott méltatást: „Jámbor Ferenczet személyesen nem, vagy csak alig ismerem. Ugyanakkor Jámbor Ferenczet – aki több közösségi oldalon is posztolta a képeit – jól ismerem. Ő ugyanis az a művész, aki műveiben nem rejti véka alá személyes világlátását. (...) Asszociációkat, elkerülhetetlen összecsengéseket indítanak el bennünk ezek az alkotások, hozzájárulnak ahhoz, hogy értelmezzük a bennünket körülvevő képi világot. De Jámbor Ferencz nem elégszik meg ennyivel, ő egyértelművé teszi a saját helyét is ebben a világban, mintegy kinyilatkoztatva saját vízióját. Ő nem bújlik el az egyfelől/másfelől kétértelműsége mögé, hanem leteszi a garast, vállalva az ezzel járó kockázatokat is. Ez a nagy erénye Jámbor munkáinak, de ez a pechje is. Őt ugyanis soha egyetlen hatalom sem érezheti maradéktalanul a magáénak, mert ragaszkodik független világlátásához, úgyhogy szerintem nem ő az, akit kitüntetésekkel, ösztöndíjakkal fognak elkényeztetni, kerüljön hatalomra bármilyen párt vagy annak az ellenzéke.”

Szó esett arról is, hogy Jámber reflexív alkotó, aki érzékenyen figyel, megragad hangulatokat, részleteket, őrzi az emlékeket, hogy aztán ezeket a legváratlanabb pillanatban kivetítse, összevesse a kortárs folyamatokkal, vagy csak azzal, ami most éppen divatos, „trendi”. Finom iróniája pedig nem cinizmus, még csak nem is szarkazmus, nem lélektelen gúnyolódás, mindössze a groteszk eszközeivel figyelmeztet, hiszen „alapjában véve ez a művész szereti a világot, és reménykedik abban, hogy az túléli önpusztító szenvedélyeit”.

A tárlatnyitón fellépett a szintén szalontai Laczikó Csaba, akinek „költői performansa” (slam poetry) illet a kiállított anyaghoz.

Jámber Ferencz képzőművész, dízájner Nagyszalontán született 1973-ban. Tanulmányait 1996 és 2001 között végezte a Nagyváradai Egyetem Vizuális Művészetek Karán, művészetpedagógia szakon. Mesterei Ioan Aurel Mureşan, Holló Barna és Dan Perjovschi voltak. Számos csoportos és egyéni kiállításon vett részt. Alkotásai megtalálhatók hazai és külföldi gyűjteményekben. Jelenleg szabadfoglalkozású kortárs képzőművész. 2008-tól rendszeresen fellépett az Opál Színház performanszaiban. 2010-től a budapesti Barakk Művészeti Csoport tagja.

Jámber elmondta, hogy először egy évig tanult a Francisc Hubic Művészeti Iskola grafika szakán Holló Barnától. Utána következtek az egyetemi évek: a művészetpedagógia szakon mindent tanultak – az ikonfestéstől a reklámgrafikáig. Először ceruza- és szénrajzokat készített, majd következtek a linó- és fametszetek. Hatással volt rá akkoriban a kubizmus, Picasso és Braque, főleg a kollázsaik.

Az egyetem elvégzése után a tanári pálya nem vonzotta, ám voltak magántanítványai. Emellett sok reklámgrafikai anyagot, arculattervet készített. A kétezres évek elején tagja volt a nagyváradai Tibor Ernő Galéria alkotói csoportosulásának. Első egyéni tárlata is a Káptalan sori pincegalériában volt 2003-ban.

Nagyszerű élmény volt számára Budapesten a Ráday Utcai Fesztivál. „Ott aztán volt pezsgő élet. Légópincében aludtunk. Egyik tárlat a másik után, egyik művészeti program a másik után” – mesélte a váradai Moszkva egyik sokat látott kocsmasztalánál. Megismerkedett, összebarátkozott a Sziámi együttes gitárosá-

val. Jó néhányszor Rejtő Jenő regényeibe passzoló figurákkal diskurált. „Egyszer majdnem kaptam egy dadaista díjat. Egy darabig pedig a Falk Miksa utcai galériában dolgoztam, régi festményeket, Zsolnay-porcelánokat restauráltam. Hozzám hasonló intellektüellekkel találkoztam. Két év után visszatértem Szalontára. Minden olyan volt, mint egy lassított felvétel. Egy nagyvárosnak nagyobb a vonzóköre. Egy ideje szabadfoglalkozású alkotóként tevékenykedem” – mondta Jámbor Ferencz.

Amikor alkot, a témaválasztásnál lényeges szempont: „feltárni azt, ami bennem van, spontánul”. A festészet inkább kísérleti jellegű számára. „A

kollázsokban száz százalékgig otthon vagyok. Addig rakosgatom, amíg összeállnak a kompozíciók. Össze nem illő dolgokból rakom össze a képet. Régi családi fotografiákat is felhasználok a kollázsaimhoz. Egy idő után már nem a tárgyakról, az anyagról szól a mű, hanem túlmutat mindezen: a szellemről, a gondolatokról szól.”

Végezetül művészeti hitvallásáról beszélt Jámbor Ferencz. „Minden művésznek van egy-két nagy dobása, utána azt másolja. A stílus hazugság. A stílust megunom egy idő után. Mindig keresek valami mást, hiszen a világ is mindig változik.”

Tóth Hajnal

The Sower